

— формулювання як викладачем, так і студентами практичного значення та актуальності засвоєння теоретичних знань;

— пояснення, в першу чергу, викладачем міждисциплінарного значення і зв'язку отриманих знань.

Досягнення мети розуміння студентами теоретичного матеріалу вимагає також перегляду критеріїв оцінювання знань студентів:

— оцінка «відмінно» має виставлятися не тільки за знання студентами понятійного апарату та літературних джерел, але й за демонстрацію «безпомилкового» розуміння вивченого теоретичного матеріалу за допомогою наведених засобів;

— оцінка «добре» має передбачати, що студент знає теоретичний матеріал, але під час демонстрації його розуміння припускається помилок, які виправляє за допомогою додаткових питань викладача;

— оцінка «задовільно» — знає теоретичний матеріал без належної демонстрації його розуміння;

— оцінка «незадовільно» — не знає теоретичний матеріал.

Таким чином, високої ефективності навчального процесу можна досягти на основі підвищення дієвості семінарських занять як базису для успішної його активізації.

*О. П. Юцкевич, В. П. Чернякіна, старш. викл.,
кафедра німецької мови*

АВТОНОМІЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОСОБИСТОСТІ

Сьогодні навряд чи хто-небудь зможе заперечити твердження про те, що процес навчання не є процесом пасивного поглинання запропонованої (а іноді і нав'язаної) інформації.

Процес пізнання — це активний процес, в ході якого повинне відбуватися переосмислення уже отриманих знань у ряді питань, а також конструювання його складових. Ключовими концептами в даному випадку виступають: ефективність навчання, планування власної діяльності, інтеграція знань, рефлексія та самооцінка. Все вище сказане має безпосереднє відношення до рівня автономії навчаючих.

В основі готовності до автономії в освіті лежать кілька позицій, які можна сформулювати наступним чином:

- як сконцентрувати увагу на поставлених цілях та завданнях навчання в цілому або на його окремих етапах;
- як самому керувати процесом власної освіти;
- як конструювати і оцінювати динаміку свого розвитку, дотримуватися визначених термінів, підсумково-модульних контролів та іспитів;
- як не втратити впевненості у власних силах у випадку стресових ситуацій, невдач і т. і.

Посилення автономії навчаючих у процесі навчання передбачає певну свободу вибору послідовності, об'єму, темпу вивчення матеріалу, форм навчання, часу, частоти звіту про виконання завдань; усвідомлення особистої відповідальності за прийняті рішення та результати навчання.

Така модель навчання накладає певні зобов'язання на викладача, який:

- робить зміст навчальних програм, форм і змісту контролю відкритим та доступним для студентів;
- відмовляється від ролі єдиного джерела інформації;
- виступає в ролі помічника та консультанта навчальної діяльності;
- забезпечує необхідними навчальними матеріалами та технологіями роботи з ними;
- стимулює вміння в само/взаємоконтролі досягнутих результатів.

Часто термін «навчальна автономія» підмінюється терміном «навчальна самостійність».

Враховуючи те, що у них багато спільного, все ж вони не є тотожними поняттями. Основною відмінністю можна вважати те, що при самостійній роботі студенти головним чином визначають технологію виконання конкретних навчальних завдань (запропонованих викладачем або автором підручника), в той час як навчальна автономія передбачає вибір не лише того як слід навчатися, але й того, що потрібно вчити для досягнення поставленої мети. Досягти повної, справжньої автономії можливо лише у випадку наявності відповідного навчально-методичного забезпечення курсу та навчального процесу в цілому. Для підтвердження можна навести декілька прикладів. Відома ситуація, коли ряд студентів не можуть відвідувати навчання в традиційному режимі з об'єктивних причин (паралельна освіта, курси військової підготовки в іншому вузі) та суб'єктивних причин (готовність самостійно опанувати навчальний матеріал в стислі

терміни в автономному режимі; конфліктні ситуації з викладачами, однокурсниками).

При подібних обставинах можна використати нові форми навчальних взаємодій, наприклад робота по індивідуальному плану. При цьому повинні бути обумовлені такі пункти:

- наскільки систематично студент може відвідувати заняття;
- чи потребує студент консультацій та як часто;
- право вибору викладача-консультанта (не лише з тих, хто працює в даній академічній групі);
- частота звіту про вивчення навчального матеріалу (потижневого, по розділах, в кінці семестру і т. ін.);
- форма звіту (контрольні роботи виконані дома; контрольні роботи / модулі, виконані разом з групою в аудиторії; реферати, заліки в усній або письмовій формі і т. ін.).

Практика такої роботи потребує особливої професійної компетенції, яка характеризує викладача не просто як предметника, але і як менеджера навчання, психолога, управлінця, здатного реально здійснювати моніторинг навчальної діяльності, міняючи траєкторію її руху за обставинами.

З іншого боку студенти можуть отримати реальну самостійність в плануванні власної навчальної траєкторії, відчуття тягар відповідальності перед власною долею за прийняття рішення.

*Я. П. Якімлюк, асист.,
кафедра банківської справи*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ОРІЄНТАЦІЄЮ НА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТА

На сьогоднішній день навчальний процес в університеті не повністю спрямований на розвиток творчого потенціалу студента та не орієнтований на його підтримку. Ця обставина, безумовно, знижує зацікавленість студента у навчанні, а саме навчання зводиться до механічного опанування базових знань дисциплін, що, в свою чергу, впливає на якість знань студента. Тому виникає необхідність впровадження інновацій, які спрямовані на підвищен-